

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

ANALYSIS OF APPROACHES TO DECENTRALIZATION REFORM IN FOREIGN COUNTRIES

В статті розглянуті історичні аспекти розвитку реформ децентралізації в провідних країнах світу. Виконано порівняльний аналіз історичних форм децентралізації: деволюції, деконцентрації, делегування та обґрунтовані їх спільні та відмінні риси. Доведено, що треба враховувати досвід Англії, Німеччини та Франції щодо різноманітності історичних передумов, змісту, результатів різних форм децентралізації, та зробити висновок про можливість їх застосування на Україні.

Ключові слова: децентралізація, деволюція, деконцентрація, делегування, історичні аспекти децентралізації, механізм децентралізації, форми децентралізації.

В статье рассмотрены исторические аспекты развития реформ децентрализации в ведущих странах мира. Выполнен сравнительный анализ исторических форм децентрализации: деволюции, деконцентрации, делегирования, и обоснованы их общие и отличительные черты. Доказано, что нужно учитывать опыт Англии, Германии и Франции касательно многообразий исторических предпосылок, содержания,

результатов различных форм децентрализации, и сделать вывод о возможности их применения на Украине.

Ключевые слова: децентрализация, деволюция, деконцентрация, делегирование, исторические аспекты децентрализации, механизм децентрализации, формы децентрализации.

The article discusses the historical aspects of the development of decentralization reforms in the leading countries of the world. The author performed a comparative analysis of the historical forms of decentralization: devolution, deconcentration, delegation, and substantiated common and distinctive features. It is proved that it is necessary to take into account the experience of England, Germany and France regarding the variety of historical premises, content, results of various forms of decentralization, and to conclude how they can be applied in Ukraine.

Key words: decentralization, devolution, deconcentration, delegation, historical aspects of decentralization, mechanism of decentralization, forms of decentralization.

УДК330.34

Савченко Ю.А.

здобувач відділу макроекономіки та державного управління
Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій

Постановка проблеми. В сучасний період господарювання, вчені та науковці, які є прихильниками ліберальної та неоліберальної думки щодо ролі ринкової економіки, що економічні рішення приймаються власниками бізнесу та банками, а економічні процеси базуються на механізмі ринку, конкуренції та мотивації, що стимулює всіх учасників економічного процесу розвиватись максимально ефективно, впроваджуючи інновації та залучати інвестицій. Держава ж відіграє роль «слуги» в разі існування саморегулюючого соціально-економічного механізму. Втім роль держави полягає у створенні інституційної та правової бази для розвитку підприємництва, заснованого на принципі економічної свободи. До функції держави включають також забезпечення безпеки зовнішнього стану, внутрішня безпека, справедливість, підтримка освіти та формування грошової системи тощо. Це вузьке розуміння функцій держави було значно переглянуто в сучасний період господарювання. Сьогодні в умовах змішаної економіки, ступінь втручання в економічні процеси значно ширша. Майже у всіх країнах до функцій держави входить стабілізація економіки та значне втручання через перерозподільний механізм.

Це відбувається під сильним діловим тиском, щодо очікування підпорядкування діяльності держави відповідно до її власних цілей та інтересів, в той час як товариства, звикли до соціального

забезпечення, не можуть погодитися з поступовим усуненням держави добробуту. Глобалізаційні процеси послабили роль національних держав в умовах посилення ролі міжнародного капіталу та транснаціональної корпорації. У той же час була визнана необхідність включення до виконання соціальної функції органів місцевого самоврядування та неурядових організацій, які в демократичній державі складають реалізацію багатосекторного підходу до вирішення багатьох соціальних проблем, а також заповнюють простір держава – громадянин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем, пов'язаних з історичним розвитком реформ децентралізації досліджували у своїх працях багато науковців, серед яких можна виділити: О. Бабич [1], О. Батанов [2], М. Будник [3], А. Інгудіна [4], В. Карнаух [5], А. Коваленко [6], Р. Колишко [7], К. Линьов [8], В. Рильська [9], І. Трофимова [10] та низки інших відомих науковців і практиків. Втім, необхідно приділити особливу увагу формам та методам децентралізації в провідних країнах світу, виділивши позитивні сторони та зазначивши недоліки, для подальшого використання їх в реальних умовах на Україні.

Постановка завдання. Дослідити історичні аспекти розвитку реформ децентралізації в провідних країнах світу, та виявивши їх позитивні сторони та недоліки сформулювати основний вектор цих реформ на Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження.

За останні кілька десятиліть західні країни домогалися запровадження механізмів регулювання та впорядкування для забезпечення збільшення доходу та багатства для широких соціальних кіл. Державне втручання включало регулювання умов праці та відносин, захист працівників, формуючи також систему соціального забезпечення загального захисту здоров'я населення. Ці заходи разом можна охарактеризувати як розвиток соціальних функцій держави. Втручання держави слугувало як будівництвом середнього класу, що являло собою природну «базу» демократичної влади, так і нивелюванню соціальних відмінностей і пом'якшенню напруження в конкурентній боротьбі за розподіл товарів, а початок нового століття приніс нові виклики як економіці, так і суспільству. Створення підґрунтя для розвитку світової економіки принесло конкретні ефекти у вигляді перегляду поточної політики держави та поступове відкриття окремих урядів від соціальних завдань, та реформ децентралізації.

Досвід поколінь засвідчує, що децентралізація часто відбувається в умовах політичних потрясінь. Втім, ейфорія при падінні воєнного режиму; економічна криза, яка спричиняє крах режиму; створення влади для нових груп інтересів – все це створює умови, за яких ретельний, раціональний і впорядкований процес децентралізації вкрай малоймовірний. Навіть там, де децентралізація відбувається в менш драматичному контексті, все ще і в цьому випадку питання стратегії виникають. Експерименти, тестування, коригування та реплікація стають основними методами децентралізації в регіонах, де дуже часто навіть чітко не існує плану децентралізації. Багато чого залежить від початкових умов в країні та конкретних політичних інтересів, які підтримують або навпаки прагнуть протистояти децентралізації.

Реформи місцевого самоврядування, які проводяться в провідних країнах світу, мають багато спільних цілей. Водночас, їхня природа зумовлена інтенсивністю модернізаційного тиску та політичним, соціальним, економічним та історичним розмаїттям. Зміст цих відмінностей полягає в обсязі завдань, що виконуються органами місцевого самоврядування, ступеню їх фінансової самостійності, характеру їх відносин з центральною владою та тим, як вони були модернізовані. Ці критерії важливі, вони впливають на позицію органів місцевого самоврядування в системі державного управління.

Якщо звернутись до країн Європи, то зазвичай вважається, що багатство інституційних форм місцевого самоврядування класифікують за критеріями їх конституційного статусу, за трьома основними моделями: «англосаксонська», «франконська», «модель північної та центральної

Європи». Інтенсивні та стійкі реформи місцевого самоврядування (орієнтовані як на економічну ефективність, так і на активізацію місцевої демократії) відбуваються насамперед у країнах Північної та Центральної Європи. Органи місцевого самоврядування країн, що належать до цього кола (Норвегія, Швеція, Данія, Австрія, Швейцарія, Німеччина, Нідерланди) користуються широкою фінансовою самостійністю, а їх політичне становище базується на конституції. Діапазон державних послуг, що надаються органами місцевого самоврядування в цих країнах, є широким, також висока питома вага власних доходів у структурі їхніх бюджетів, що природно розширює сферу їх фінансової самостійності.

Система органів місцевого самоврядування країн, що віднесені до «англосаксонської групи» (наприклад, Великобританія та Ірландія), незважаючи на їх сильну економічну позицію не є конституційно регульованою, користується незалежністю (в оперативному відношенні) від центральної влади і має відносно високий ступінь автономії. Їх широка оперативна автономія супроводжується обмеженою свободою у формуванні місцевих податків.

В реформах системи місцевого самоврядування групи «франківців» останнім часом відбувається зміцнення демократії місцевого самоврядування (Франція, Італія, Бельгія, Іспанія, Португалія, частково Греція). Їх політичний статус є конституційно захищеним, але в той же час і сфера їх автономії обмежена. Місцеві органи влади в цих країнах підлягають сильному контролю центрального уряду та їх фінансового стану сильно залежить від фінансових трансфертів з державного бюджету.

Типи моделей місцевого самоврядування представлені на таблиці 1.

Звертаючись до історичного досвіду, зазначимо, що в країнах, де децентралізація існує в тій чи іншій формі, рівень доходів населення, та темпи росту економіки є вищими. Щодо делегування повноважень з приводу податково-бюджетних умов нижчим рівням, то помічено, що починаючи із другої половини ХХ століття, без залежності від державного устрою, все більше провідних країни світу прибігають до цього. Навіть, виникла загальноновідома «теорема децентралізації». Сутність її в тому, що якщо передавати податково-бюджетні повноваження на більш нижчий рівень, то якість таких послуг буде підвищуватись. Згідно теоремі це відбувається через те, що обрати оптимальне співвідношення податкового тягаря та якості та кількості бюджетних послуг, влада на місцевих рівнях може більш раціонально, беручи до уваги наявність для них більш широкої інформації щодо можливостей та потреб населення.

Якщо розглядати історичні підходи до децентралізації, то так склалось, що було виділено 3 основні її форми, а саме:

Основні моделі місцевого самоврядування в Європі

Модель	Англосаксонська	Північна та центральна Європа	Франкська
Відносини з урядом	Сильна залежність програмна, операційна автономія	Широка автономія	Сильно обмежена автономія
Діапазон завдань	Порівняно широкий	Дуже широкий	Порівняно невеликий
Автономія фінанси	Сильно обмежена	Значна	Сильно обмежений
Характер модернізації	Централізовані, зверху вниз, вплив на економічну діяльність та якість державних послуг	Поліпшення економічної ефективності, поживлення місцевої демократії	Зміцнення місцевої демократії
Стан системи	Відсутність конституційної нормалізації	Конституційно стандартизовані	Конституційно стандартизовані
Держави	Великобританія та Ірландія	Норвегія Швеція Данія, Австрія Швейцарія, Німеччина, Нідерланди	Франція Італія Бельгія Іспанія Португалія частково Греція

Рис. 1. Історичні форми децентралізації

Розглянемо ці форми конкретніше, порівнюючи їх, та виокремлюючи особливості кожної. Якщо порівнювати деволюцію та деконцентрацію, то слід зауважити, що перша виключає будь які ієрархічні взаємовідносини між державою та владою. Також деконцентрація або делегування найчастіше асоціюється із адміністративною децентралізацією, а саме деволюція, або політична децентралізація не включає підзвітні відносини місцевих органів влади із верховною владою.

Як зазначають Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. та ін. [12], «поняття децентралізація може вживатися у двох змістах: широкому та вузькому. В першому випадку, це є процес розподілу влади, передача частини функцій від центру до периферії, а в другому, це система взаємовідносин між державою та адміністративно-територіальними одиницями». Слід зауважити, що саме в широкому змісті ми можемо зустріти децентралізацію майже у всіх країнах світу, але у вузькому розумінні, вона ще мало де зустрічається.

Якщо звернутись до історичного досвіду, то слід сказати, що, наприклад, Велика Британія, із

самого початку була достатньо децентралізованою державою (деволюція), із повним переданням повноважень на субнаціональний рівень від центральних органів влади. Втім, надалі, у столітті, як зазначає Г. Стокер [13], незважаючи на те, що інші країни Європи розпочали процеси децентралізації, у Великій Британії поступово місцеві органи влади почали залежати від центральних органів влади і країна стала повністю централізованою державою, і, як це не парадоксально звучить, це дозволило Великій Британії, завдяки впровадженню нового курсу влади, домогтись підвищення його суспільної значущості та ефективності. На сучасному етапі розвитку країна «пом'якшила» централізацію, передавши частину функцій, насамперед соціальних на нижчі рівні, і організацію управління в країні можна віднести до моделі формальної децентралізації, в першу чергу із соціального, в другу, із політичного устрою.

В Німеччині, історично, в процесі розвитку вільних міст, таких як Бремен, Гамбург, та інші, місцеві органи влади превалювали над центральними, що дозволило сформувати два напрямки

Формування історичних форм децентралізації

	Деволуція (Англія)	Деконцентрація (Франція)	Делегування (Німеччина)
	1	2	3
Виникнення	Поняття деволуція виникло в ході подій, пов'язаних з боротьбою за незалежність Ірландії в кінці XIX. Пізніше цей термін став використовуватися для позначення реформ, сенс яких полягав у передачі значного обсягу влади на регіональний і місцевий рівні.	Отримало початок з «Програми розвитку ООН (UNDP), в якій передбачалася наявність системи адміністративної відповідальності в галузі управління підвідомчими територіями, створеної за дорученням центральної влади.	Початок перетворень поклали реформи місцевого самоврядування середина XX століття. Їхній зміст і цілі полягали в тому, щоб зробити невеликі громади і округу здатними виконувати більшість державних завдань і повноважень.
Зміст	передача широкого спектра повноважень місцевим урядам, виключає ієрархічні відносини між державою та місцевою владою	передбачає управління відносинами на різних рівнях і адміністративну ієрархію	делегування повноважень службам територіальної компетенції
Відповідність сучасним формам	ближче до політичного типу децентралізації, оскільки допускає можливість нижніх рівнів розробляти, власні політичні рішення.	адміністративна децентралізація передбачає підзвітність місцевої влади вищим її рівнями.	позначаються як делегування влади і повноважень, і розглядаються як протилежність централізація
Сучасне значення	використовується в більш широкому сенсі, для позначення передачі права приймати рішення в деяких сферах публічної політики субнаціональним рівнями.	існування в місцевому масштабі виборної влади, відмінної від адміністративної влади держави, здійснення в рамках закону її власних повноважень та обов'язків, для чого вона має статус самоврядування під контролем держави.	для позначення проміжних ситуацій: державна влада і повноваження делегуються децентралізованій владі і здійснюються від імені та в інтересах держави, тобто децентралізована влада в даному випадку стає підзвітною державі.

розвитку децентралізації: політичний і неполітичний. За першим напрямком місцева влада розглядається, як така, що може саморегулюватись, згідно із другим – місцеві органи мають певні завдання, та мають вертикальні відносини з державною владою, яка контролює місцеве самоуправління. Якщо порівнювати розвиток децентралізації в Німеччині та Великій Британії, то слід наголосити, що в першій країні реформи децентралізації меш спрямовані на ринкове регулювання, а більше на громадянську участь. Втім, як в Великій Британії, так і в Німеччині більшу частину соціальної відповідальності беруть на себе місцеві органи.

Система децентралізованого державного управління Франції має свою специфіку. По-перше це чотирирівнева система, до якої входить: держава, регіон, департамент, комуна. По-друге, підрозділи на всіх рівнях місцевого самоврядування у Франції відповідають за економічний розвиток у своїх районах, тоді як роль регіонів полягає у координації та виконанні функцій власності на підприємствах, які вони фінансують. Економічну підтримку (пряму та непряму) надають муніципалітети та відомства.

Втім, слід зауважити, що ми не можемо констатувати якоїсь чіткої направленості реформ децентралізації у Франції. Дуже суттєвою відмінною

рисою реформ децентралізації у Франції можна назвати встановлення партнерських відносин бізнесу, політики, громадянського суспільства як на загальнонаціональному так і на місцевих рівнях управління та отримання широких повноважень місцевих рівнів управління від державної влади.

Розподіл завдань між окремими підрозділами місцевого самоврядування у Франції представлений у таблиці 3.

Отже, як ми бачимо, різниця в підходах до децентралізації залежить в першу чергу, від потенціалу місцевого самоврядування та від змісту вертикальних відносин і дуже важко скласти загальну уяву про ідеальні відносини між різними органами влади, через те, що деякі науковці головним вважають достатність ресурсів на різних рівнях для реалізації своїх повноважень, інші можливість влади, за умови достатньої автономії контролювати локальні рівні, зберігаючи країну як єдине ціле.

Втім, Чандлер Дж. [14] пояснює пріоритети в реформах децентралізації для різних країн тими історичними умовами, які склались шляхом війн, страйків, повстань, революцій, тощо, в результаті яких формувалось та чи інша держава, і для подальшого прогнозування реформ необхідно враховувати цей історичний досвід.

Таблиця 3

Розподіл завдань між окремими підрозділами місцевого самоврядування у Франції

	Комуни	Департаменти	Регіони
Економічний розвиток	X	X	X
Дороги	X	X	
Автомагістралі		X	
Інфраструктура та транспортне планування			X
Водопостачання	X		
Вивезення стічних вод	X	X	
Вивезення відходів	X		
Просторове планування	X		
Транспорт	X	X	X
Освіта	X	X	X
Соціальний догляд		X	
Муніципальне житло	X	X	
Будинки для людей похилого віку	X		
Навчання дорослих, соціальних працівників та рятувальників медичний			X
Спорт і відпочинок	X		
Фінансування медичного обладнання	X		X

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, можна зробити висновок, що реформа децентралізації, це невід’ємне від демократичних принципів та ідеї місцевого самоуправління існування на місцевому рівні виборної влади, що відмінна від адміністративної влади держави, що реалізує свої власні повноваження та обов’язки, має статус саморегулювання під контролем держави. Децентралізація в різних країнах має різні характер, аналізуючи який треба брати до уваги багато чинників, в тому числі повноваження які здійснює та контролює держава.

Виконавши порівняльний аналіз історичних форм децентралізації: деволуції, деконцентрації, делегування, ми обґрунтували їх спільні та відмінні риси та довели, що треба враховувати історичний досвід децентралізації Англії, Німеччини та Франції щодо різноманітності історичних передумов, змісту, результатів різних форм децентралізації, та прийняти рішення про можливість їх застосування на Україні.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бабич О.М. Вдосконалення законодавства щодо забезпечення децентралізації виконавчої влади в Україні / О.М. Бабич // Держава і право. – 2012. – № 56. – С. 203.
2. Батанов О.В. Територіальна громада – первинний суб’єкт муніципальної влади в Україні: поняття та ознаки / О.В. Батанов // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2008. – С. 52.
3. Будник М. Децентралізація – як необхідна умова модернізаційних процесів у системі державного

управління України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Apdu_o/2009_1/R_2/Budnik.pdf

4. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України [Текст] / [Бориславська О.М., Заверуха І.Б., Школик А.М. та ін.]; Центр політико-правових реформ. – К., 2012. – 212 с.

5. Карнаух В. Принципи організації публічно-владних відносин у місцевому самоврядуванні / В. Карнаух // Політичний менеджмент. – 2005. – № 5. – С. 5.

6. Коваленко А. Місцеве самоврядування: природа, ознаки, межі / А. Коваленко // Право України [Текст]. – 1997. – № 2. – С. 3–5.

7. Колишко Р.А. Децентралізація публічної влади: історія та сучасні тенденції розвитку / Р.А. Колишко // Вісник КНУ [Текст]. – 2003. – Вип. 27. – С. 198–204. – (Серія “Міжнародні відносини”).

8. Линьов К.О. Децентралізація та лінійність у державному управлінні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. / К.О. Линьов. – К., 2015. – 210 с.

9. Рильська В.В. Механізм взаємодії між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування в аспекті децентралізації влади / В.В. Рильська // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. – 2014. – № 2. – С. 12.

10. Трофимова І.Н. Трансформація отношений центральной и местной власти в процессе децентрализации управления (опыт европейских стран) [Электронный ресурс] / И.Н. Трофимова. – Режим доступа: http://ars-administrandi.com/article/Trofimova_2011_2.pdf

11. Decentralization and local democracy in the world: first global report by United Cities and Local Governments, 2008. Barcelona: United Cities and Local Governments, 2009.

12. Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. та ін. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / [Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. та ін.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. – К. : ТОВ «Софія».

13. Stoker G. Comparative local governance // *The Oxford handbook of political institutions* / R.A.W. Rhodes, S.A. Binder, B.A. Rockman (eds.). – Oxford: Oxford University Press, 2006. – P. 498.

14. Chandler J.A. *Local government today*. Manchester: Manchester University Press, 2001. P. 197.

REFERENCES:

1. Babich O.M. (2012). Improvement of legislation on ensuring decentralization of executive power in Ukraine / OM Babich // *State and Law*. – № 56. – P. 203.

2. Batanov O.V. (2008). The territorial community – the primary subject of municipal power in Ukraine: concepts and features / O.V. Batanov // *Bulletin of the Central Election Commission*. – P. 52.

3. Budnik M. Decentralization – as a necessary condition for modernization processes in the system of public administration of Ukraine [Electronic resource]. – Access mode: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Apdu_o/2009_1/R_2/Budnik.pdf

4. Decentralization of public power: the experience of European countries and prospects of Ukraine [Text] (2012) / [Borislavskaya O.M., Zaverukha I.B., Shkolyk A.M., etc.]; Center for Political and Legal Reforms. – K., 212 p.

5. Karnauh V. (2005). Principles of Public-Power Relations in Local Self-Government / V. Karnauh // *Political management*. – № 5. – P. 5.

6. Kovalenko A. (1997). Local self-government: nature, features, boundaries / A. Kovalenko // *Law of Ukraine* [Text]. – № 2. – P. 3–5.

7. Kolishko R.A. (2003). Decentralization of public power: history and current trends / R.A. Kolyshko // *Bulletin of the KNU* [Text]. – Vip. 27. – P. 198–204. – (International Relations Series).

8. Linov K.O. (2015). Decentralization and linearity in public administration: abstract. diss. ... cand. of sciences from the state. ref. / K.O. Linov. – K., 210 p.

9. Rylskaya V.V. (2014). The mechanism of interaction between local executive authorities and local governments in the aspect of decentralization of power / V.V. Rylskaya // *The theory and practice of public administration and local self-government*. – № 2. – P. 12.

10. Trofimova I.N. Transformation of the relations of central and local authorities in the process of decentralization of management (an experience of European countries) [Electronic resource] / I.N. Trofimova. – Access mode: http://ars-administrandi.com/article/Trofimova_2011_2.pdf

11. Decentralization and local democracy in the world: first global report by United Cities and Local Governments, 2008. Barcelona: United Cities and Local Governments, 2009.

12. O. Borislavskaya, I. Zaverukha, E. Zakharchenko and others. Decentralization of public power: experience of European countries and prospects of Ukraine / [Borislavskaya O., Zaverukha I., Zakharchenko E., etc.]; Swiss-Ukrainian project "Support for decentralization in Ukraine – DESPRO. – K.: Sofia LLC.

13. Stoker G. Comparative local governance // *The Oxford handbook of political institutions* / R.A.W. Rhodes, S.A. Binder, B.A. Rockman (eds.). Oxford: Oxford University Press, 2006. – P. 498.

14. Chandler J.A. *Local government today*. Manchester: Manchester University Press, 2001. P. 197.

Savchenko Yu.A.Postgraduate Student at Department
of Macroeconomics and Public Administration
Black Sea Research Institute of Economics and Innovation**ANALYSIS OF APPROACHES TO DECENTRALIZATION REFORM IN FOREIGN COUNTRIES**

The article discusses the historical aspects of the development of decentralization reforms in the leading countries of the world. The author of the article noted that the reforms of local self-government, carried out in the leading countries of the world, have many common goals. At the same time, their nature is driven by the intensity of modernization pressure and the political, social, economic and historical diversity. The content of these differences lies in the scope of tasks performed by local governments, their degree of financial autonomy, the nature of their relations with central government, and how they have been modernized. These criteria are important, they influence the position of local governments in the system of public administration.

Turning to European countries, it is usually considered that the wealth of institutional forms of local self-government is classified according to the criteria of their constitutional status, according to three main models: "Anglo-Saxon", "Franks", "Model of Northern and Central Europe". Intensive and sustainable local government reforms are taking place primarily in the countries of Northern and Central Europe. The local governments of the countries belonging to this circle enjoy wide financial autonomy, and their political position is based on the constitution.

The system of local self-government in countries belonging to the «Anglo-Saxon group», despite their strong economic position, is not constitutionally regulated, enjoys independence (operationally) from central government and has a relatively high degree of autonomy. Their broad operational autonomy is accompanied by limited freedom in the formation of local taxes.

The reforms of the local government system of the "Franks" group have recently been strengthening the democracy of local self-government. Their political status is constitutionally protected, but at the same time their scope of autonomy is limited. Local governments in these countries are subject to strong central government control and their financial status is heavily dependent on financial transfers from the state budget.

The author performed a comparative analysis of the historical forms of decentralization: devolution, deconcentration, delegation, and substantiated common and distinctive features. It is proved that it is necessary to take into account the experience of England, Germany and France regarding the variety of historical premises, content, results of various forms of decentralization, and to conclude how they can be applied in Ukraine.